Dokumenta veids:	Kodekss	Reģ. Nr.:	CFI-N-26-006
Izstrādājis/-usi: Amats:	Ausma Grīnfelde Direktora vietniece administratīvajā jomā	Apstiprināšanas datums:	10.06.2026
Apstiprinājis/-usi: Amats:	Andris Anspoks Direktors	Versija:	1

LATVIJAS UNIVERSITĀTES CIETVIELU FIZIKAS INSTITŪTS

Reģ. Nr. 90002124925,
Ķengaraga ielā 8, Rīga, LV-1063, Latvija,
Tālrunis (+371) 67187816,
E-pasts: issp@cfi.lu.lv; Mājas lapa: www.cfi.lu.lv

Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta ētikas kodekss

Preambula

Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta (turpmāk – LU CFI) ētikas kodekss (turpmāk – Kodekss) nosaka LU CFI darbinieku godprātīgas, cieņpilnas un atbildīgas rīcības pamatprincipus un normas. Kodekss ir spēkā LU CFI zinātniskajā darbā, LU CFI darbinieku savstarpējā saziņā, kā arī saziņā ar citām institūcijām, medijiem un sabiedrību. Kodekss balstās uz starptautiski atzītiem pētniecības ētikas un zinātniskās integritātes principiem, tostarp Eiropas Komisijas dokumentā *European Charter for Researchers* ietverto principu "Ētika un pētniecības integritāte", kas uzsver godprātību, uzticamību un atbildību visos pētniecības posmos. Tāpat Kodekss ir saskaņā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Zinātnieku ētikas kodeksā noteiktajiem vispārējiem principiem, stiprinot augstus profesionālās ētikas standartus Latvijas zinātnes vidē.

Ētikas kodekss veicina vienotu izpratni par LU CFI organizācijas kultūru, stiprina uzticēšanos zinātnei un nodrošina atbildīgu rīcību gan institūta ietvaros, gan attiecībās ar sabiedrību.

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Ētikas principu ievērošana ir pamats LU CFI sekmīgai darbībai, saliedētu LU CFI darbinieku un uz panākumiem tendētas darba atmosfēras veidošanai.
1.2. Kodeksa uzdevums ir sniegt LU CFI darbiniekiem, kā arī citām ieinteresētajām pusēm ieskatu LU CFI ētiskajās vērtībās, principos un sekas par šo noteikumu pārkāpumiem.
1.3. Kodekss ir saistošs visiem LU CFI darbiniekiem, (turpmāk – Darbinieks).
1.4. Situācijās, kas nav noteiktas šajā Kodeksā, Darbiniekam jāvadās pēc vispārējiem ētikas pamatprincipiem un sabiedrībā pieņemtajām vispārējām uzvedības normām vai jāvēršas pēc palīdzības pie darba vadītāja vai LU CFI uzticības personas.
1.5. LU CFI Zinātniskās padomes un visu līmeņu vadītāju pienākums ir:
  1.5.1. kalpot par piemēru Kodeksa pamatprincipu ievērošanā;
  1.5.2. nodrošināt vidi, kurā Darbinieks izjūt taisnīgumu, vienlīdzīgu un cieņpilnu attieksmi;
  1.5.3. veicināt padotībā esošā Darbinieka izpratni par uzvedības normu ievērošanu un pārkāpumu sekām;
  1.5.4. iespēju robežās atbildēt uz Darbinieka jautājumiem par ētikas dilemmām un normām.

2. Ētikas pamatprincipi

2.1. Godprātība un taisnīgums – raksturo krietnu, argumentētu, savstarpējā uzticamībā balstītu rīcību, kas attur no interešu konflikta, korupcijas riska, maldināšanas, savtīguma, vērtējuma neobjektivitātes, plaģiātisma.
2.2. Atbildība – nozīmē gatavību pildīt saistības, paredzēt savas rīcības sekas un atturēties no rīcības, kas var nodarīt kaitējumu darbam, koleģiālām attiecībām un sabiedrībai. Atbildība attiecas arī uz pašpilnveidi, kļūdu un nepilnību atzīšanu un labošanu, strīdu risināšanu tiesiskā ceļā.
2.3. Lojalitāte – nosaka brīvprātīgu iekļaušanos LU CFI kolektīvā, godprātīgu un taisnīgu tā interešu ievērošanu un aizstāvēšanu, ceļot LU CFI prestižu, veicinot iestādes atpazīstamību. LU CFI Darbinieks ir lojāls LU CFI, paužot personisko viedokli ārpus LU CFI, tai skaitā

sociālajos medijos. LU CFI Darbinieks, paužot viedokli par LU CFI kā nozares vai savas profesijas pārstāvis, pamatojas uz pārbaudāmiem un pierādāmiem faktiem, pētījumiem un analīzi, atturas no apzinātas, nepatiesas informācijas sniegšanas par LU CFI, neveic darbības, kas varētu kaitēt LU CFI akadēmiskajai un zinātniskajai reputācijai sabiedrībā.

2.4. Cieņa un koleģialitāte – ietver labas pārvaldības praksi atklātu, demokrātisku un līdztiesīgu attiecību veidošanā, cieņpilnu komunikāciju personai ar personu, sekmējot LU CFI darbinieku savstarpēju sadarbību un saliedētību kopīgai atbildībai par zinātnisko darbu.

2.5. Kodeksa principi īstenojami LU CFI Darbinieku kopīgā darbā. Principu īstenošana uzlabo zinātniskā darba kvalitāti, veicina pamatotu cieņu un uzticēšanos, novērš interešu konflikta vai korupcijas riska izpausmes, kā arī liedz izmantot autoritāti, amatus, akadēmisko stāvokli savtīgās interesēs.

3. Darbinieku uzvedības pamatprincipi.

3.1. Darbā un savstarpējā komunikācijā:

3.1.1. Darbinieks ir pieklājīgs, iecietīgs un korekts attiecībās ar kolēģiem, klientiem, apmeklētājiem un sadarbības partneriem, un ievēro vispārpieņemtās uzvedības normas;

3.1.2. Darbinieks godīgi, atklāti un cieņpilni komunicē ar LU CFI Darbiniekiem neatkarīgi no amata, kvalifikācijas, vecuma, dzimuma vai citām iezīmēm;

3.1.3. Darbinieks rūpējas par jaunajiem kolēģiem, viņu iesaistīšanu kolektīvā, daloties ar savām profesionālajām zināšanām, pieredzi un praksi;

3.1.4. Darbinieks sadarbojas ar kolēģiem un neizmanto kolēģu uzticēšanos vai pieredzes trūkumu savtīgos nolūkos;

3.1.5. Darbinieks ciena cita viedokli, sniedz un saņem atbalstu uzdevumu veikšanai, un dalās ar kolēģiem pieredzē;

3.1.6. Darbinieks veicina brīvu informācijas apmaiņu, ievērojot konfidencialitāti;

3.1.7. Darbinieks atbildīgi lieto digitālos rīkus un pilnībā uzņemas atbildību par sevis radītiem vai autorētiem digitālajiem materiāliem un to publikācijas sekām;

3.1.8. Darbinieks uztur produktīvas attiecības un ir gatavs sniegt un saņemt konstruktīvu novērtējumu;

3.1.9. Darbinieks nav augstprātīgs un autoritatīvs attieksmē pret kolēģiem, ņem vērā citu viedokli un to profesionāli izvērtē, kritiku un ieteikumus izsaka tieši, bez trešo personu starpniecības;

3.1.10. Darbinieks konfliktsituācijas risina atklāti, konstruktīvi un cieņpilni, balstoties uz pamatotiem argumentiem, izvairoties no emocionālas vai apvainojošas izturēšanās.

3.1.11. Darbinieks neatbalsta demagoģiju, intrigu, tenku izplatīšanu un aprunāšanu;

3.1.12. Darbinieks ar savām darbībām fiziski vai psiholoģiski neapdraud citu darbinieku drošību un labbūtību;

3.1.13. Darbinieks neizvērš fizisko vai psiholoģisko vardarbību pret citu darbinieku;

3.1.14. Darbinieks cieņpilni izturas pret citu Darbinieku un LU CFI īpašumu, kā arī apkārtējo vidi.

3.2. Veidojot un uzturot sadarbību:

3.2.1. Jebkādu sadarbību Darbinieks veido, balstoties savstarpējā uzticībā, solījumu pildīšanā un atklātībā vienam pret otru, izvēloties visiem iesaistītajiem saprotamu un ērtu komunikācijas un sadarbības veidu;

3.3. Ārpus LU CFI:
  3.3.1. Darbinieks neiesaistās darbībās, kas var radīt šaubas par LU CFI noteikto ētikas pamatprincipu pārkāpumu, par LU CFI Darbinieka godprātību, objektivitāti un neatkarību, vai var negatīvi iespaidot LU CFI reputāciju;
  3.3.2. Darbinieks savos publiskajos izteikumos atturas no apzināti nepatiesas informācijas sniegšanas par LU CFI un tā darbiniekiem.
  3.3.3. Darbinieks informē savas struktūrvienības vadītāju par jautājumiem, kas skar LU CFI aktuālus procesus un varētu izraisīt rezonansi publiskajā telpā.

4. Zinātniskā darbība:

4.1. Zinātniskā darbība ir balstīta uz intelektuālu godīgumu un veicama iespējami augstā kvalitātē, rūpējoties par nozares un zinātnes attīstību kopumā un sniedzot ieguldījumu sabiedrības labklājībā. Veicot zinātnisko darbību, pētāmo parādību analizē daudzpusīgi un plašākās kopsakarībās, nepieļaujot tendenciozitāti un selektīvu interpretāciju.
4.2. Zinātniskais personāls taisnīgi un ar cieņu izturas pret kolēģu sasniegumiem, kā arī pret studējošo veikumu un idejām.
4.3. Zinātniskais personāls godprātīgi un ar cieņu izturas pret citu personu intelektuālo īpašumu, nepieļaujot plaģiātu un krāpšanos. Kā zinātnisko pētījumu un publikāciju autorus norāda tikai tos zinātniekus, kuri ir piedalījušies attiecīgā zinātniskā pētījuma īstenošanā, atbilstoši starptautiski pieņemtiem autorības kritērijiem. Kolektīvi veikta zinātniskā pētījuma rezultātu publicēšanu saskaņo ar visiem līdzautoriem.
4.4. Zinātniskais personāls daudzpusīgi pārzina atbilstošās nozares jaunākos sasniegumus un dalās ar citiem kolēģiem un studējošajiem savās zināšanās, neslēpjot tās.
4.5. Zinātniskais personāls atbildīgi izvērtē pieejamos pētījumu finansējuma avotus un neiesaistās darījumos un zinātniskajā darbībā, kas vājina akadēmisko brīvību un neatkarību. Zinātniskais personāls atturas iesaistīties darījumos un sadarbības attiecībās, kas rada interešu konfliktu, korupcijas risku vai nodara kaitējumu LU CFI un zinātnes prestižam kopumā.
4.6. Zinātniskais personāls pats pēc savas iniciatīvas vai atsaucoties uz masu mediju pārstāvju vai citu sabiedrības pārstāvju aicinājumu, balstoties uz faktiem un pierādījumiem, izsaka savu viedokli par sabiedrībai nozīmīgām problēmām un aktuāliem jautājumiem, izvirza problēmas, kas risināmas tagadnē un nākotnē.
4.7. Zinātniskais personāls veic pētījumus godprātīgi un atbildīgi, nepieļaujot pētījuma finansējuma avota ietekmi uz pētījuma rezultātiem.
4.8. Apzinoties zinātnisko pētījumu rezultātu nozīmi sabiedrības attīstībā, zinātniskais personāls aktīvi un atbildīgi informē sabiedrību par pētījumu rezultātiem, izmantojot daudzveidīgas rezultātu izplatīšanas formas, tai skaitā pēc iespējas nodrošinot brīvpieejas piekļuvi zinātnisko pētījumu rezultātiem.

5. Kodeksa normu pārkāpumu izskatīšana.

5.1. Informāciju par Kodeksā noteikto normu pārkāpumiem izskata ar LU CFI Direktora rīkojumu izveidota Ētikas komisija.
5.2. Kodeksā noteikto normu pārkāpuma gadījumā Darbinieks, kurš konstatējis pārkāpumu, iesniedz anonīmu vai identificējamu iesniegumu Ētikas komisijas priekšsēdētājam, tās vietniekam vai LU CFI uzticības personai.

5.3. Ētikas komisija nodrošina pārkāpumā un iesniegšanā iesaistīto personu konfidencialitāti.
5.4. Ētikas komisija nodrošina ētiska rakstura iesniegumu, domstarpību, konfliktu un sūdzību, ja tajos iesaistīti LU CFI darbinieki, izskatīšanu mēneša laikā no iesniegšanas dienas vai ar Ētikas komisijas priekšsēdētāja Lēmumu par citu termiņa noteikšanu ar pamatojumu.
5.5. Ētikas komisijas darbs un iesniegumu izskatīšanas process:
5.5.1. Ētikas komisijas darbu vada un plāno Ētikas komisijas priekšsēdētājs;
5.5.2. Ētikas komisijas sēdi izsludina Ētikas komisijas priekšsēdētājs ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas;
5.5.3. Interešu konflikta gadījumā Ētikas komisijas loceklim ir pienākums atturēties no dalības sēdē.
5.5.4. Ētikas komisijai ir tiesības pieprasīt un 14 dienu laikā no darbiniekiem saņemt nepieciešamo informāciju;
5.5.5. Ētikas komisija, ja tas nav anonīms iesniegums un tas ir nepieciešams, uz sēdi paskaidrojumu sniegšanai uzaicina Darbinieku, kurš iesniedzis iesniegumu, Darbinieku, par kuru iesniegts iesniegums, un Darbinieka, par kuru iesniegts iesniegums, struktūrvienības vadītāju. Darbinieka, par kuru iesniegts iesniegums, atteikšanās sadarboties ar Ētikas komisiju Kodeksā noteikto normu pārkāpuma lietas izskatīšanas procesā tiek uzskatīta par ētikas pamatprincipu (atbildības) pārkāpumu;
5.5.6. Nepieciešamības gadījumā Ētikas komisija var piesaistīt citas attiecīgā iesnieguma risināšanai nepieciešamās personas un saņemt to atzinumu;
5.5.7. Ētikas komisijas sēdes ir slēgtas un tiek protokolētas;
5.5.8. Ētikas komisija pieņem savus lēmumus ar vienkāršu klātesošo balsu vairākumu, bet pie vienāda balsu skaita izšķirošā balss pieder komisijas priekšsēdētājam.
5.5.9. Atkarībā no ētiskas rīcības pamatprincipu pārkāpuma rakstura, Ētikas komisija sniedz ierosinājumus Direktoram par disciplinārsoda piemērošanu Darbiniekam, kurš pārkāpis Kodeksa normas, tai skaitā atbrīvot darbinieku no darba par uzticības zaudējumu saskaņā ar Darba likuma 101. panta pirmās daļas 3.punktu "darbinieks, veicot darbu, rīkojies pretēji labiem tikumiem, un šāda rīcība nav savienojama ar darba tiesisko attiecību turpināšanu".
5.5.10. Pieņemto lēmumu Ētikas komisija nosūta iesaistītajām pusēm 5 (piecu) darba dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas.
5.6. Atriebības vēršana pret personu, kura ziņojusi par Kodeksā noteikto normu pārkāpumu, nav pieļaujama un var būt par pamatu atkārtotām disciplinārām darbībām.
5.7. Lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu Kodeksā noteikto normu pārkāpumu gadījumā pieņem LU CFI Direktors, pamatojoties uz Ētikas komisijas ierosinājumiem un sēdes protokoliem.

6. Kodeksa izpildes uzraudzība un pilnveidošana.

6.1. Katrs Darbinieks savu iespēju robežās cenšas novērst un nepieļaut Kodeksā noteikto pamatprincipu pārkāpšanu, bet, tos atklājot, sniedz ziņojumu Ētikas komisijai vai LU CFI uzticības personai.
6.2. Darbiniekam ir tiesības iesniegt priekšlikumus par nepieciešamajām izmaiņām Kodeksā.
6.3. Kodekss tiek aktualizēts pēc vajadzības, izmaiņas saskaņojot ar ētikas komisiju.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
CIETVIELU FIZIKAS INSTITŪTS

Reģ. Nr. 90002124925,
Ķengaraga ielā 8, Rīga, LV-1063, Latvija,
Tālrunis (+371) 67187816,
E-pasts: issp@cfi.lu.lv; Mājas lapa: www.cfi.lu.lv

7. Nobeiguma noteikumi

7.1. Kodekss stājas spēkā 2026. gada 10. jūnijā.

7.2. Ar Kodeksa spēkā stāšanos spēku zaudē 2025. gada 8. maijā apstiprinātais Ētikas kodekss.

IZSTRĀDĀTS

Direktora vietniece administratīvajā jomā		Ausma Grīnfelde
amats	personiskais paraksts	paraksta atšifrējums

Saskaņots

Ētikas komisija	Personiskais paraksts	Ausma Grīnfelde Ētikas komisijas priekšsēdētāja

APSTIPRINĀTS

LU CFI Direktors		Andris Anspoks
	personiskais paraksts	Paraksta atšifrējums

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU